

UPRAVA DIONIČKOG DRUŠTVA

Stjepanović, Nikolina

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:149391>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2022-07-01**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET SPLIT

ZAVRŠNI RAD
UPRAVA DIONIČKOG DRUŠTVA

Mentor:

dr. sc. Brnabić Ratko

Student:

Nikolina Stjepanović

Split, veljača, 2016.

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	4
2. Metode istraživanja.....	5
3. Dioničko društvo	6
3.1. Uprava dioničkog društva.....	6
3.2. Dužnosti uprave.....	7
4. Sastav uprave.....	9
4.1. Članovi uprave	9
4.2. Imenovanje članova	10
4.3. Odnos članova uprave i predsjednika društva	12
4.4. Definiranje plaća članova uprave i predsjednika uprave te radnog odnosa	12
5. OVLAŠTI UPRAVE DIONIČKOG DRUŠTVA.....	14
5.1. Ovlaštenost.....	14
5.2. Odgovornost.....	15
5.3. Ograničenja	16
5.4. Povlastice.....	17
6. Prestanak članstva u upravi.....	18
6.1. Opoziv.....	19
6.2. Ostavka.....	20
6.3. Razlozi prestanka članstva u dioničkom društvu	21
7. Zastupanje uprave.....	23
8. Položaj uprave i dioničara u postupku preuzimanja	25
9. Način rada uprave.....	27
9.1. Poslovník rada uprave	27
10. Dužna pozornost i odgovornost članova uprave.....	29
11. Zaključak	30
Literatura:.....	31

SAŽETAK

Ovim se radom opisuju važna svojstva uprave prema Zakonu o trgovačkim društvima. Rad govori o nadležnosti uprave dioničkog društva, njezinom sastavu, mandatima članova uprave dioničkog društva, opozivu i ostavci članova, poslovniku o radu te dužnoj pozornosti i odgovornosti članova uprave dioničkog društva. U ovom radu se izlaže tekst hrvatske doktrine te se navode opće definicije koje autorica interpretira na sebi shvatljiv način.

KLJUČNE RIJEČI: dioničko društvo, uprava, članovi uprave, ovlasti i ograničenja uprave dioničkog društva, dužna pozornost i odgovornost članova uprave

ABSTRACT

This paper elaborates basic questions related to the management board as one of the organs of joint stock company. These are composition of management board, internal rules of management board, care and responsibility of the board members, no competition rule, appointment and removal of the board members. This paper exposes the text of Croatia and of the doctrine. Specifies general definitions that the author interprets the text in its way.

KEY WORDS: joint-stock company, the Management Board, members of the Board, the powers and limitations of the Administration, care and responsibility of management board.

1. Uvod

Tema je ovoga rada uprava dioničkog društva. Rad definira problem istraživanja pravnoga položaja uprave i njihove ovlasti u odnosu na ostale organe društva. Važnost tijela uprave razlog je zašto će se ovaj rad baviti upravo tom temom.

Cilj je ovoga rada objasniti osnovne pojmove dioničkoga društva te prikazati njegov način rada pomoću metoda istraživanja opisanih u sljedećem poglavlju.

Rad će detaljnije posvetiti samoj upravi dioničkoga društva. Pojasnit će njezin položaj, ovlaštenja i obaveze u dioničkom društvu. Detaljnije će se osvrnuti na njezin sastav, na predsjednika uprave, imenovanje članova uprave te na plaće članova uprave.

Pozabavit će se ovlastima uprave u dioničkom društvu, istaknut će određene razlike između nadzornog odbora i uprave te će govoriti o načinima prestanka društva i značenju suspenzije.

Rad će nadalje govoriti o zastupanju kojeg provodi uprava dioničkog društva, pravilniku kojeg uprava donosi o svom radu te položaju uprave dioničara u neprijateljskom preuzimanju društva.

Završni će dio rada raspravljati o poslovnoj tajni i standardnoj pozornosti poduzeća. Završni dio rada obuhvaća zaključak i popis korištene literature.

2. Metode istraživanja

Od metoda koje su korištene prilikom izrade ovog rada valja istaknuti sljedeće:

- analiza – metoda koja raščlanjuje misaone tvorevine na njihove sastavne dijelove;
- sinteza – metoda koja spaja jedinstvene misaone tvorevine u komplicirane;
- deskripcija (opisivanje) – postupak kojim se opisuje svojstva nekog pojma;
- indukcija – metoda koja primjenjuje induktivni način zaključivanja (induktivni je zaključak onaj od pojedinačnog i posebnog na opće);
- dedukcija – misaoni postupak suprotan indukciji, proces od posebnog prema općem;
- klasifikacija – metoda koja fiksira neku podjelu stvari, pojmova i sl.;
- komparacija – metoda koja pomaže uočiti sličnosti ili zajednička obilježja dvaju ili više događaja, pojava, objekata i sl.;
- eksplantacija (objašnjenje) – postupak kojim neki pojam dovodimo u vezu s nekim drugim pojmovima i
- analiza dokumentacije

3. Dioničko društvo

Trgovačka se društva dijele na društva osoba i društva kapitala. Društvo kapitala je jedan od temeljna dva tipa trgovačkih društava. Društvom kapitala smatra se povezivanje više pravnih ili fizičkih osoba koje zajedno sudjeluju u formiranju temeljnog kapitala društva. Poznajemo dva tipa društva kapitala: dioničko društvo i društvo sa ograničenom odgovornošću.

Dioničko je društvo trgovačko društvo u kojem članovi (dioničari) sudjeluju s ulozima u temeljnom kapitalu podijeljenom na dionice, no dioničari ne odgovaraju za obaveze društva, a društvo može imati samo jednog člana (čl.159.ZDT-a). Osnivanje tvrtke u obliku dioničkog društva pogodno je za prikupljanje novčanih sredstava većeg iznosa i za velike projekte koje je teško osigurati kapitalom samo jedne osobe. Izdavanje dionica koristi se kada tvrtka počinje raditi i treba kapital koji sam osnivač ne može osigurati, a treba dodatno investirati u proizvodnu opremu, istraživanje i razvoj i sl. ili ako se društvo želi proširiti na nova tržišta ili ući u novi posao.¹

U hrvatskom pravu postoje dva načina osnivanja dioničkog društva: simultano i sukcesivno. Simultano osnivanje je osnivanje odjedanput, u jednom mahu, u jednom činu, dok se sukcesivno odvija postupno, u više navrata. Za osnivanje dioničkog društva potreban je temeljni kapital u iznosu od 200 000, 00 HRK (čl.162.ZDT-a). Najmanja cijena dionice koja se može prodavati je 10 HRK po dionici. U dioničkom društvu ovlasti imaju ograni, a ne članovi društva.²

Obvezni su organi dioničkog društva uprava, glavna skupština i nadzorni odbor. Štoviše, uprava je jedan od obaveznih organa u dioničkom društvu, a k tomu je i vodeći organ.

3.1.Uprava dioničkog društva

Uprava je dio u dualističkom sustavu. Dualistički sustav prevladava u državama kontinentalne pravne tradicije gdje postoji kao jedina mogućnost ustrojstva organa dioničkog društva. Najvažnija je funkcija dualističkog sustava odvojenost funkcija upravljanja na upravu Nadzorni

¹ Poslovi forum HR: Dioničko društvo (<http://www.poslovni.hr/forum>)

²Barbić, J. et al. *Korporativno upravljanje : osnovne dobre prakse vođenja društva kapitala*, str. 89.

odbor i Glavnu skupštinu³. Isto tako imamo i monistički sustav koji prevladava u državama anglosaksonske tradicije. Najvažnija je karakteristika takvoga sustava spajanje funkcije nadzora i upravljanja, pa poznajemo samo Upravni odbor (koji vrši upravljanje i nadzor) te Glavnu skupštinu.

Upravu postavlja skupština društva. Važan je organ dioničkog društva jer joj zakon daje ovlasti vođenja i zastupanja društva te je ona njegovo obavezno tijelo.⁴ Društvo ne postoji bez uprave, a naziv uprave se ne može pojaviti ni pod kojim drugim nazivom.

Ona je vodeći organ društva, vodi cjelokupno poslovanje društva na vlastitu odgovornost. Ukoliko uprava ima odobrenje od nadzornog odbora za poduzimanje određene poslovne aktivnosti, članovi uprave nisu oslobođeni odgovornosti.

Ovlaštena je poduzimati sve pravne radnje zastupanja u poslu, pred sudom i drugim organima vlasti. Ako se sastoji od više osoba, a statutom se drugačije ne odredi, članovi uprave ovlašteni su zastupati društvo samo skupno.⁵

3.2. Dužnosti uprave

Dužnosti su uprave:

- poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurala likvidnost i solventnost društva;⁶
- upravljanje imovinom i obvezama društva tako da je društvo može ispuniti sve svoje obveze;
- osigurati sustavno praćenje, procjenu i strategiju održavanja, odnosno doseganja adekvatne razine kapitala u odnosu na vrstu, opseg i složenost poslovne djelatnosti koju društvo obavlja i rizike kojima je izloženo ili bi moglo biti izloženo u obavljanju te poslovne djelatnosti;⁷
- poduzimati sve potrebne mjere da društvo raspolaže s dovoljno dugoročnih izvora financiranja s obzirom na opseg i vrstu poslovne djelatnosti i
- redovito pratiti da je društvo ostvarilo adekvatnost kapitala.

³ Gornec, V. (2005.), *Osnove statusnog i ugovornog trgovačkog prava*, Zagreb, str. 84.

⁴ Gornec, V. (2005.):ibid. str. 85.

⁵ http://www.poslovniforum.hr/info/dionicko_drustvo_1.asp

⁶ Buljan, K., *Vrhovni sud, zakonodavstvo* (<http://www.vsrh.hr/EasyWeb.asp?pcpid=473>)

⁷ Buljan, V., *sutkinja VTSRH Zakonovodstvo* (<http://www.vsrh.hr/EasyWeb.asp?pcpid=473>)

Smatra se da je došlo do neadekvatnosti kapitala u društvu ako je gubitak iz tekuće godine zajedno s prenesenim gubicima dosegnuo polovinu visine temeljnog kapitala društva.

U slučaju neadekvatnosti kapitala društva, uprava je dužna:

- u roku od osam dana analizirati na koji je način kapital postao neadekvatan i predložiti mjere potrebne za ostvarenje adekvatnog kapitala te dostaviti analizu nadzornom odboru koji je dužan dati mišljenje o analizi u roku od osam dana od primitka;
- početi provoditi mjere koje su u njezinoj nadležnosti (nalaženje adekvatnih izvora financiranja) i za koje je dobila suglasnost;
- odmah sazvati skupštinu i predložiti provođenje mjera koje su potrebne za ostvarenje adekvatnosti kapitala koje su u njezinoj nadležnosti (primjerice smanjenje temeljnog kapitala društva radi pokrivanja nepokrivenih gubitaka uz istodobno povećanje temeljnog kapitala). Mjere je uprava dužna provesti u roku od 90 dana;⁸
- pripremiti ugovore koji se mogu sklopiti samo uz suglasnost glavne skupštine;

⁸ Buljan, V., *Ibid. Zakodavstvo* (<http://www.vsrh.hr/EasyWeb.asp?pcpid=473>)

4. Sastav uprave

4.1. Članovi uprave

Uprava se sastoji od jedne ili više osoba (direktori) čiji se broj određuje statutom. Ako se uprava sastoji od više osoba, jedna se od njih mora imenovati za predsjednika. (čl. 239 st. 1. ZTD-a)

Član uprave ne mora biti dioničar ako se statutom ne predvidi drugačije. Ukoliko se statutom odredi da je dioničar i član uprave tada se može odrediti i broj dionica koje dioničar mora posjedovati da bude na toj funkciji.

Ako se uprava sastoji od više osoba, članovi uprave ovlašteni su da poslove vode isključivo zajedno. Statutom se može odrediti i drugačiji način vođenja poslova, ali se ne može odrediti da se u slučaju različitih mišljenja članova uprave smatra da je donesena odluka za koju se odlučila manjina.

Ukoliko su glasovi pri odlučivanju jednako podijeljeni, a statutom se za taj slučaj drugačije ne odredi, odlučujući je glas predsjednika uprave.

Zakonom nisu propisane posljedice ako se imenuje veći ili manji broj članova uprave od onoga određenog statutom. Nadzorni odbor može opozvati imenovanje prekomjernog broja članova uprave ukoliko za to postoji važan razlog u odredbi statuta. Ukoliko dođe do opoziva u slučaju većeg broja članova, posljedica toga bit će plaćanje odštete pri raskidu ugovora koje je društvo sklopilo s članom uprave čije se imenovanje opoziva.

Ukoliko uprava ima manjak članova od statutom predviđenog broja članova uprave, nadzorni odbor je dužan hitno imenovati članove koji nedostaju. U međuvremenu, uprava je podobna za djelovanje i obavljanje radnji zastupanja ako ima najmanje onoliko članova koliko se traži za vođenje poslova društva i zastupanje.⁹

⁹ Barbić, J. (2005.): *Pravo društava, knjiga druga, Društvo kapitala*, Organizator, Zagreb, str. 446.

Predsjednik uprave saziva sjednice uprave, utvrđuje dnevni red i vodi sjednice. Imenovanje predsjednika ne daje jednom članu posebnu ovlast u vođenju posla ili zastupanju, već on na čelu ostaje prvi među jednakima.¹⁰

Ako je broj glasova jednak, odlučujući glas ima predsjednik uprave, ukoliko statutom to nije drugačije određeno.

Nadzorni odbor bira predsjednika, a ne članovi uprave među sobom. U slučaju podvojenosti glasova, njegov je glas odlučujući. Predsjednik je stvarno i formalno prvi čovjek, ne samo uprave nego i društva.¹¹

4.2.Imenovanje članova

Članove uprave i njezina predsjednika imenuje nadzorni odbor društva u vremenu od najviše pet godina. Reizbor je moguć. No, ponovno imenovanje nekog člana uprave nije moguće u roku manjem od godine dana prije isteka njegovoga mandata (čl. 244. st. 1. ZTD-a).

Trajanje mandata člana uprave i njezina predsjednika računa se od dana odluke o imenovanju. Da bi imenovanje bilo valjano, potrebna je odluka nadzornog odbora, priopćenje te odluke budućem predsjedniku i članovima imenovane uprave i njihovo prihvaćenje imenovanja.¹²

Upis u sudski registar o imenovanju članova samo je deklarativne naravi. Važan je zbog odnosa prema trećim strankama. Odluka se o imenovanju može odrediti na način da mandat pojedinog člana teče od upisa u sudski registar. To ne znači da mandat počinje njegovim upisom u registar. U slučaju da nadzorni odbor imenuje člana uprave koji ne zadovoljava uvjete, glavna skupština može opozvati članove nadzornog odbora i postaviti nove koji će imenovanoj osobi opozvati imenovanje radi postojanja valjanog razloga (neispunjavanja uvjeta za imenovanje).¹³

Ako neki član uprave nije imenovan, a taj član podnese zahtjev za imenovanje, u tom će ga slučaju imenovati sud. Tako imenovana osoba ostaje članom uprave sve dok se u skladu sa statutom ne imenuje član uprave na čije mjesto je on imenovan.

¹⁰ Versić, Marušić. V., *Uprava dioničkog društva, Pravo u gospodarstvu*, vol. 35, 1995. ,3-4, 193-214.

¹¹ Gorenc, *Osnove statutnog i ugovornog trgovačkog prava*, Zagreb, 2005, str.86.

¹² Barbić, J., *Pravo društava (knjiga druga), Društvo kapitala*, Organizator, Zagreb, 2005.

¹³ Odluka visokog trgovačkog suda RH 1999.god U:Barbić, J., *Pravo društava (knjiga druga), Društvo kapitala*, Organizator, Zagreb, 2005, str. 442.

Zahtjev sudu kao zainteresirana osoba može podnijeti svaka osoba čiji je interes opravdan da se imenuje članom uprave koji nedostaje. To mogu biti članovi organa društva i vjerovnici. Pritom nije važno ima li postavljeni zahtjev izgleda za uspjeh.¹⁴

Član uprave kojega imenuje sud ima pravo na nadoknadu troškova koje ima u obavljanju toga posla i na nagradu za rad. Ako se tako imenovani član uprave i društvo ne mogu o tome sporazumjeti, o nadoknadi troškova i o plaćanju nagrade odlučuje sud.

Zakon nije propisao ograničenja u broju mandata, koliko pojedina osoba može biti puta imenovana u upravi društva. Propisano je samo da se ponovno imenovanje ne može obaviti ranije od godine dana prije isteka mandatnog razdoblja na koje je ta osoba imenovana.

Članom uprave može biti svaka fizička osoba koja je potpuno poslovno sposobna. U statutu se mogu odrediti uvjeti za imenovanje članova uprave. Član uprave ne mora biti zaposlen u društvu. To se ne preporučava jer se time između člana uprave i društva stvara ravnopravni odnos.¹⁵

Članom uprave ne može biti osoba:

1. Koja je kažnjena za kazneno djelo prouzrokovanja stečaja, povrede obveze vođenja poslovnih knjiga, oštećenja vjerovnika, pogodovanja vjerovnika, zloupotrebe u postupku prisilne nagodbe ili stečaja, neovlaštenog otkrivanja i pribavljanja poslovne ili proizvodne tajne ili prevare iz Kaznenog zakonika Republike Hrvatske i to za vrijeme od pet godina po pravomoćnosti presude kojom je osuđena, s time da se u to vrijeme ne računa vrijeme provedeno na izdržavanju kazne.

2. Protiv koje je izrečena mjera sigurnosti zabrane obavljanja zanimanja koje je u potpunosti ili djelomično obuhvaćeno predmetom poslovanja društva za vrijeme dok traje ta zabrana.

Član uprave ne mora biti hrvatski državljanin. Ne postoji zapreka ni u tome da svi njezini članovi budu strani državljani.¹⁶

¹⁴ Barbić, J., *Pravo društava (knjiga druga), Društvo kapitala*, Organizator, Zagreb, 2005, str.445/446.

¹⁵ Petric; Ceronja, *Osnove prava društva ustav, šesto dopunjeno izdanje*, Sveučilište u Zagrebu str.112.

¹⁶ Petrović; Ceronja, *Osnove prava društava, šesto dopunjeno izdanje*, Sveučilište u Zagrebustr.113

Statutom se može odrediti da svi članovi uprave imaju svoje zamjenike. Zamjenici se smatraju pravim članovima uprave i posjeduju ista prava i obaveze, ali se u hijerarhiji uprave nalaze iza ostalih njezinih članova. Zamjenici se imenuju i opozivaju na isti način kao i članovi uprave. Svrha imenovanja zamjenika članova uprave je da se unutar nje postigne određena hijerarhija. Razlika između članova i zamjenika može biti npr. u starosti, duljini službe i internom uređenju za vođenje posla.

4.3.Odnos članova uprave i predsjednika društva

Postoje dvije razine odnosa između predsjednika društva i članova uprave:

- Statusno-pravni odnos
- Odnos na ugovornoj osnovi

Statusno-pravni odnos temelji se na imenovanju člana uprave od strane nadzornog odbora.

Odnos na ugovornoj osnovi temelji se na ugovoru koji sklapaju svaki član i predsjednik uprave s društvom o obavljanju poslova u upravi.

Za statusno-pravni odnos važan je položaj predsjednika i člana uprave kao članova organa društva, a za odnos na ugovornoj osnovi pravni odnos koji sklapanjem ugovora nastaje između predsjednika odnosno članova s jedne strane i društva u kojemu obavljaju taj posao s druge strane.¹⁷

4.4.Definiranje plaća članova uprave i predsjednika uprave te radnog odnosa

Društvo se može osnovati bez ijednog člana uprave u radnom odnosu, ali ne može učiniti nijednu radnju koja znači obavljanje djelatnosti zbog opasnosti da bude kažnjeno¹⁸. Ta bi predviđena mjera trebala povećati zaposlenost, no ta odredba duboko se dira u odredbe ustava koji jamči slobodu poduzetništvu i ravnopravnost poduzetnika pa se ta mjera ukinula.

Članovi uprave ne trebaju biti u radnom odnosu u društvu¹⁹. Zakonom o mirovinskom osiguranju propisuje se da se članove uprave obavezno mirovinski osigura ukoliko nisu osigurani na temelju radnog odnosa. Zakonom se također propisuje i najniža osnovica za plaćanje doprinosa za mirovinsko osiguranje u slučaju da član uprave nije u radnom odnosu s društvom.

¹⁷Barbić, J., *Pravo društava (knjiga druga)*, Organizator, Zagreb, 2005, str.449-450.

¹⁸ Barbić, J.: *Pravo društava, knjiga druga, Organizator, Zagreb, 2005,*

¹⁹Barbić, J. *ibid.*459

Postoji posebni propisi za npr. članove uprave banaka kojima se regulira zakonom da ti članovi uprave moraju biti u radnom odnosu s bankom na neodređeno puno radno vrijeme (čl.124.st.1.).

Zakon o trgovačkim društvima sadrži i nekoliko temeljnih odredbi o primanjima članova uprave kako bi ona bila u skladu s poslom koji obavljaju i stanjem društva.

Naglašava se uspostavljanje ravnoteže između onoga što član uprave nudi društvu i koristi koje od toga društvo toga ima. Primanja članova uprave prepuštaju se slobodnom ugovaranju u društvu. Zakonom se postavlja pravilo koje omogućuje da se sklopljeni ugovor mijenja pod blažim uvjetima nego što bi se to inače tražilo prema općim pravilima obaveznog prava.²⁰ U čl. 247. st. 1 Zakona o trgovačkim društvima, sadržano je temeljno pravilo koje nalaže da se pri određivanju ukupnih primitaka članova uprave (plaće sudjelovanja u dobiti, naknadi izdataka, plaćanju premija osiguranja, provizija i sl.) mora voditi računa o tome da takva ukupna primanja budu u primjerenom odnosu:

- s poslom koji obavlja član uprave
- sa stanjem društva

Smisao je zakona da takva ravnoteža mora postojati za sve vrijeme trajanja članstva u upravi.²¹

²⁰ Barbić, J. ibid.462

²¹Barbić, J. ibid.463

5. OVLAŠTI UPRAVE DIONIČKOG DRUŠTVA

5.1.Ovlaštenost

Uprava je ovlaštena voditi poslove društva. Ona to čini na vlastitu odgovornost. U vođenju posla društvo mora postupati tako da se ne slijedi interes samo određenih dioničara. Iz toga su razloga postavljene određene granice. Bez uprave, društvo ne može ostvariti cilj zbog kojeg postoji. Ono bez nje ne može ni nastati.²² Članovi uprave ovlašteni su i obvezni prije upisa društva u sudski registar voditi preddruštvo, što znači da mogu sklapati poslove u ime budućeg dioničkog društva.

Uprava zastupa društvo. Ovlaštena je poduzimati sve pravne radnje zastupanja u poslovima pred sudom i drugim organima vlasti.

Kad se pojedinačno zastupa, statutom se može odrediti da li je član uprave ovlašten zastupati društvo sam ili zajedno sa prokuristom (nepravno skupno zastupanje; čl. 241. st. 3. ZDT-a).

Ako je statutom određeno da član uprave zastupa društvo s prokuristom, tada prokurist ne zamjenjuje nekog od članova uprave nego je njegovo sudjelovanje u zastupanju obavezno.²³

Ako se uprava sastoji od više osoba, članovi uprave ovlašteni su zastupati društvo samo skupno. Za očitovanje volje prema društvu, dovoljno je da je ona očitovana prema jednome članu uprave. Ovlašt uprave da zastupa društvo ne može se ograničiti.

Članovi uprave moraju se u odnosu na društvo u vođenju poslova držati ograničenja koja su im u okviru propisa postavljena statutom, odlukama nadzornog odbora i glavne skupštine te poslovnikom o radu uprave.

Iz odredbi zakona o trgovačkim društvima proizlazi da su ovlasti uprave sljedeće: ²⁴

- vođenje poslova društva (čl. 240; 242. st. 2);
- zastupanje društva (čl. 241; 242. st. 1);
- vođenje registara dionica;
- izvršavanje odluka glavne skupštine donesene u okviru svoje nadležnosti (čl. 243.);

²² Barbić, J.: Pravo društava, knjiga druga, Organizator, Zagreb, 2005, str. 457

²³ Gorenc: osnove statusnog i ugovornog trgovačkog prava, Zagreb, 2005, str. 87

²⁴ ZTD : <http://www.zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgova%C4%8Dkim-dru%C5%A1tvima>

- sastavljanje godišnjeg izvješća o stanju društva i konsolidirano godišnje izvješće društva (čl. 250. a.; 250. b.);
- pripremanje ugovora za čije je sklapanje potrebna suglasnost glavne skupštine
- izvješćivanje nadzornog odbora o načelima vođenja poslova društva, rentabilnosti poslova društva, rentabilnost upotrebe vlastitog kapitala i poslovima koji bi mogli biti vrlo značajni za rentabilnost.

5.2. Odgovornost

Od članova uprave traži se da vode poslove društva s pozornošću urednog i svjesnog gospodarstvenika i da čuvaju poslovnu tajnu društva. (čl. 252. st. 1)²⁵ Ukoliko je riječ o članovima uprave banke, to podrazumijeva i obavezu čuvanja bankovne tajne.

Posebno važan slučaj odgovornosti je odgovornost za štetu. Članovi uprave naročito su odgovorni za štetu ako suprotno Zakonu o trgovačkim društvima:

- vrate dioničarima ono što su uložili u društvo;
- isplate dioničarima kamate ili dividendu;
- upišu, steknu, uzmu u zalog ili povuku vlastite dionice društva ili nekoga drugoga društva
- izdaju dionice prije nego što se za njih u cjelini uplati nominalni iznos ili veći iznos za koji su izdane;
- razdijele imovinu društva;
- obave plaćanja nakon što nastupi nesposobnost društva za plaćanje, odnosno nakon što dođe do prezaduženosti društva;
- kod uvjetnog povećanja kapitala izdaju dionice suprotno svrsi ili prije nego što se one u cjelini uplate.

Ukoliko se neka od gore navedenih radnji dogodi, pretpostavlja se da je društvu načinjena šteta. Član uprave mora zatim dokazati da u tome nije bilo njegove krivnje ili ukoliko krivnja postoji, mora dokazati da nije nanio štetu društvu. U takvim se slučajevima može dogoditi da vjerovnici

²⁵Barbić, J.(2005): Pravo društava,knjiga druga,Društvo kapitala,Zagreb,str. 496

od njega traže naknadu štete.²⁶ Član uprave odgovoran je za svaku vrstu krivnje koja se pretpostavlja.

Društvo treba samo dokazati postojanje štete, radnje ili propusta i treba dokazati povezanost članova uprave i te štete ili radnje.

Obveza naknade štete ne postoji ako se radnja članova uprave temelji na odluci glavne skupštine. Odobrenje radnje od strane nadzornog odbora ne isključuje odgovornost člana uprave.

Društvo se može odreći zahtjeva za naknadu štete ili o njemu sklopiti nagodbu nakon što proteku tri godine od nastanka zahtjeva i samo onda ako se s time suglasi glavna skupština, ako tome ne prigovori manjina koja raspolaže ukupno s najmanje desetinom temeljnog kapitala društva i ako se prigovor ne unese u zapisnik sa skupštine.

To vremensko ograničenje ne vrijedi ako je onaj tko je odgovoran za naknadu štete nesposoban za plaćanje i ako, da bi otklonio otvaranje stečajna, sklopi nagodbu sa svojim vjerovnicima.

5.3.Ograničenja

Zakonom o trgovačkim društvima zabranjeno je članovima uprave da konkuriraju društvu. Zabrana konkurencije, kada je riječ o predmetu poslovanja društva, odnosi se na obavljanje poslova s tog područja, bez obzira na stanje upisa u sudskom registru i bez obzira na ono što je određeno statutom. Zabrana se odnosi na članove uprave i njihove zamjenike (čl. 253. ZTD-a), ali se ne odnosi na članove nadzornog odbora. Ne postoji zabrana za predhodne članove uprave. Zabrana vrijedi i u slučaju da je imenovanje opozvano, ali nije raskinut ugovor društava sa opozvanim članom uprave i društvo plaća naknadu ili obeštećenje na temelju tog ugovora.

Član uprave ne može bez suglasnosti nadzornog odbora obavljati ni za svoj ni za tuđi račun poslove koji su predmet poslovanja društva, biti članom uprave ili nadzornog odbora u drugome društvu koje se bavi poslovima sa područja poslovanja društva te u prostorijama društva obavljati poslove za svoj ili tuđi račun.

Suglasnost nadzornog odbora potrebna mu je kako bi mogao biti član trgovačkog društva za čije obaveze osobno odgovara ako se ono bavi poslovima s područja poslovanja društva.

²⁶Barbić, J.: Pravo društava, knjiga druga, Društvo kapitala, Organizator, Zagreb, 2005, str. 501

5.4.Povlastice

Članovima je uprave dopušteno za posao koji obavljaju imati u tom dobit. Takva se dobit smatra plaćom i podliježe obavezi plaćanja doprinosa.

Za članove uprave koji su u radnom odnosu s društvom, riječ je o ugovorenoj naknadi koja se obračunava spomenutim sudjelovanjem u dobiti društva. Zakon u čl. 246 st 2. propisuje i kako se obračunava njihovo sudjelovanje u dobiti.

Oni mogu sudjelovati samo u dobiti koja ostane nakon podmirenja porezne obaveze na dobiti društva, umanjenoj za nepokriveni gubitak iz prethodnih godina i za iznose koji se po zakonu i statutu iz dobiti tekuće godine unose u rezerve društva. Time se želi u potpunosti sudjelovanje članova uprave u dobiti društva vezati uz uspješnost njihovog rada u društvu. Poništava se svako drugačije određenje sudjelovanja članova uprave u dobiti društva.

Članovi od društva mogu dobiti kredit. Posebnim pravilnicima o primanjima članova uprave, propisuju se uvjeti dobivanja kredita. Kreditom se smatraju i pravne radnje koje se u gospodarskom smislu mogu s njime izjednačiti, ali se propisana ograničenja ne primjenjuju na kredite koji ne prelaze visinu mjesečne plaće člana uprave.²⁷

Društvo im može dati kredit, kao i članovima njihove uže obitelji, samo na temelju odluke nadzornog odbora. Odluka se može odnositi samo na određene ugovore o kreditu ili o vrsti kredita, a ugovor se mora sklopiti najkasnije tri mjeseca od dana donošenja odluke kojom se kredit odobrava.

Smisao je odredbe da se davanje kredita učini javnim za organe društva, kako bi se izbjegle zlouporabe, pa se stoga ne mogu unaprijed davati paušalna odobrenja, već samo za konkretan ugovor. Rok u kojem se mora sklopiti ugovor propisan je kako bi se u razumnoj mjeri otklonio rizik prosuđivanja relevantnih okolnosti za davanje kredita pod drugačijim okolnostima.

U odluci valja odrediti kamate i uvjete davanja kredita. U slučaju postupanja suprotno propisanom pravilu o davanju kredita, kredit se mora odmah vratiti osim ako organ koji treba odobriti davanje kredita to naknadno ne odobri.

²⁷ Barbić, J.: Pravo društava, knjiga druga, Organizator, Zagreb, 2005,

6. Prestanak članstva u upravi

Prestanak članstva u upravi nastaje određenim okolnostima ili nekom dodatnom radnjom. Prestanak članstva treba razlikovati od suspenzije člana uprave. Nadzorni odbor, kao što ima pravo opozvati imenovanog člana uprave, ima pravo i na njegovu suspenziju kada za to postoji valjani razlog.

Suspenzija je privremena mjera koja je blaža od opoziva i koja mora biti vremenski ograničena. Inače bi se radilo o opozivu. Suspenzija se provodi kada nije sigurno postojanje povrede društva koje bi bilo uvjetovano opozivom imenovanja, ali se ozbiljno razmatra da takav razlog postoji.²⁸ Dok se sigurno ne utvrdi postojanje povrede, član se uprave suspendira kako bi se spriječila moguća šteta koja nije pogodna društvu.

Prestanak članstva u upravi društva može se dogoditi na više načina. Načini prestanaka članstva su sljedeći:

- istek trajanja mandata;
- opoziv imenovanja;
- ostavka člana uprave;
- sporazum o prestanku članstva u upravi;
- smrt člana uprave;
- gubitak zakonom propisanog svojstva koji se traži za člana uprave;
- statusna promjena društva;
- imenovanje likvidatora;
- otvaranje stečajnog postupka;
- prestanak društva i
- imenovanje članova uprave umjesto člana kojeg je imenovao sud.

²⁸ Barbić, J.: Pravo društava, knjiga druga, Društvo kapitala, Organizator, Zagreb, 2005, str. 479

6.1. Opoziv

Nadzorni odbor može opozvati imenovanog člana uprave dioničkog društva kad za to postoji važan razlog, a dokazivanje o postojanju važnog razloga je na dioničkom društvu čiji je nadzorni odbor opozvao člana uprave.

Ne može svaka pogreška u poslovanju odmah rezultirati opozivom odluke o imenovanju onog člana uprave koji ju je učinio.²⁹ Važnim se razlozima smatraju gruba povreda dužnosti, nesposobnost, gubitak povjerenja glavne skupštine društva, nanošenje štete budućem poslovanju društva sklapanjem spekulativnih i sumnjivih poslova, izvršenje kažnjivih radnji, neiskrenost prema nadzornom odboru, prisvajanje imovine društva, neprimjereno visoka zaduženost društva ili krivotvorenje isprava.

U presudi Revt 138/2003-2 od 24. ožujka 2004. objavljenoj na www.vsrh.hr, Vrhovi sud Republike Hrvatske zauzeo je stajalište da je neiskrenost člana uprave prema nadzornom odboru važan razlog za opoziv njegova imenovanja jer se zbog toga ne može očekivati da će član do kraja mandata valjano obavljati svoju funkciju.³⁰

Gruba povreda dužnosti ne mora značiti i postojanje krivnje člana uprave. Povreda dužnosti može nastati nesvjesno. Nije bitno kako je šteta napravljena (svjesno ili nesvjesno), nego interes društva. Ukoliko se poduzela štetna radnja koja povrjeđuje interese društva to se smatra povredom dužnosti.

Nesposobnost za obavljanje poslova objašnjava se nedostatkom potrebnih znanja, antipatijom koja onemogućava zajednički rad s ostalim članovima uprave, dugotrajnom bolešću i sl.

Važan je razlog kada se od društva ne može očekivati da će član uprave obavljati svoj posao do kraja razdoblja za koje je imenovan.

Statutom se ne može izbjeći zakonska obaveza važnog razloga za opoziv odluke o imenovanju niti bi se statutom ta odluka mogla izmijeniti. Nadzorni odbor ispituje važnost razloga kada donosi odluku o opozivu, pri tome treba imati uvid da će u slučaju spora konačnu odluku donijeti sud. za uredno obavljanje poslova društva ili izglasavanje nepovjerenja u glavnoj skupštini

²⁹Barbić, J.: Pravo društava, knjiga druga, Društvo kapitala, Organizator, Zagreb, 2005, str. 480

³⁰Barbić, J. ibid. str. 481

društva, osim ako je to učinjeno zbog očito neutemeljenih razloga. Opoziv vrijedi dok se njegova nevaljanost ne utvrdi sudskom odlukom.

6.2.Ostavka

Položaj člana u upravi dioničkog društva može prestati ostavkom, pisanom izjavom da ne želi više izvršavati tu funkciju. Ta se pisana izjava daje nadzornom odboru. U izjavi ne može a i ne mora navesti razlog ostavke, također se u ostavci može navesti vrijeme od kada ostavka počinje djelovati, prestanak djelovanja u društvu. Predsjednik i član uprave dioničkog društva mogu dati ostavku, neovisno o zahtjevima.

Razlog ostavke može biti osporavan, a ukoliko se dokaže valjanim ostavka vrijedi od dana podnošenja. Predana ostavka povlači određene posljedice i ne može se jednostavno povući.

Odlukom nadzornog odbora o imenovanju odlučuje se sudbina člana koji je zatražio povlačenje ostavke. Tom odlukom član može biti imenovan do kraja razdoblja svog prethodnog mandata ili na vrijeme kraće ili duže od toga, odnosno ne na puno razdoblje novog mandata.

Ograničenje vremena u kojem je moguće novo imenovanje nastoji se omogućiti vrednovanje kontinuiranog uspjeha u poslovanju a ne vrednovanje eventualnog trenutnog uspjeha.

Osoba koja daje ostavku člana društva ili predsjednik mora biti svjesna da ukoliko da ostavku njegovu funkciju izvršavati društvo za vrijeme predviđenog trajanja ugovora. Ukoliko član uprave koji daje ostavku u pismenoj izjavi ne naznači datum vremena od kojega djeluje ostavka, ostavka djeluje trenutačno. Ostavka se može dati i pod određenim uvjetom. Tada ostavka počinje djelovati kada se uvjet ispuni.

Ostavka djeluje :

- Po pravilu od trenutka koji proizlazi iz izjave kojom se ostavka daje
- Ako drugačije ne proizlazi iz izjave kojom se ostavka daje, a za nju postoji važan razlog od dana kada je izjava dana društvu
- Ako za ostavku ne postoji važan razlog, 14 dana od dana kada je izjavljena društvu.

6.3.Razlozi prestanka članstva u dioničkom društvu

Smrću prestaje članstvo u upravi. Član društva bi mogao za života izraziti želju koga bi htio postaviti za nasljednika ali taj položaj nije nasljediv pa je to samo želja pokojnika koja se može a i ne mora ispuniti. Prestanak članstva se realizira i ukoliko je član uprave izgubio neko svojstvo koje se zakonom traži za člana uprave. Do prestanka članstva u upravi može doći i temeljem sporazuma nadzornog odbora i člana uprave.

Član uprave očitovanjem volje upućene odboru a nadzorni odbor odlukom sklapaju sporazum kojim se određuje vrijeme i prestanak članstva u upravi.

Nepovjerenje člana uprave se odlučuje na glavnoj skupštini društva. Ukoliko glavna skupština izglasa nepovjerenje postoji važan razlog za opoziv imenovanja člana uprave.

Brisanjem dioničkog društva prestaje postojanje pravne osobe pa i njezinih organa. Ukoliko dođe do stečaja dioničkog društva prestaju i sva prava uprave i prelaze na stečajnog upravitelja (čl.89.Stečajnog zakona).³¹

Ako je dioničko društvo u likvidaciji ili se imenuje nadzornim odborom likvidator društva koji nije član uprave. Prestaje članstvo dosadašnjih članova uprave.

Član uprave kojeg hitno imenuje sud prestaje članstvo u upravi kada se u društvu u skladu sa statutom imenuje član uprave na čije ga je mjesto sud bio imenovao (čl.245,st.2.Zakona).

U svim spomenutim slučajevima dolazi do prestanka članstva u upravi osim u slučaju smrti i suspenzije i imenovanja člana uprave koja je u nadležnosti suda.

Predsjednikom i članom uprave dioničkog društva se može biti određeno vrijeme koje je propisano zakonom. Zakon kaže da mandat predsjednika i člana uprave dioničkog društva može trajati pet godina te da se statutom može propisati trajanje mandata kraćeg od pet godina.

Mandat člana i predsjednika uprave se može odrediti brojem godina, mjeseci ili dana do određenog datuma ili zaključivanjem sastanka glavne skupštine.

³¹ Barbić, J. ibid.str.495

Odredili se prestanak mandata brojem godina, mjeseci ili danima, članstvo prestaje istekom posljednjeg dana trajanja mandata određenog razdoblja. Za prestanak se traži da član bude razriješen , a njemu s time prestaju ovlasti. Ukoliko se trajanje mandata odredi do određenog datuma, članstvo prestaje istekom tog dana.

7. Zastupanje uprave

Druga najvažnija zadaća uprave je zastupanje društva. Radi se o mjerama poslova vođenja društva koje se u odnosu prema trećima iskazuju kroz zastupanje. Zastupanje obuhvaća pravne radnje pred sudom, upravnim i drugim organima.

Treće osobe mogu biti dioničari pa i zaposleni u društvu. Pod trećim osobama se podrazumijeva da su to odvojeni pravni subjekti među kojima može nastati pravni odnos.

Uprava zastupa društvo na temelju zakona. Članovi uprave se moraju pridržavati internih ograničenja u ovlasti za zastupanje društva postavljenih statutom, odlukama nadzornog odbora glavne skupštine te poslovníkom o radu uprave, ta ograničenja nemaju učinak prema trećim osobama.³²

U tom bi se smislu moglo reći da se iste radnje interno smatraju vođenjem poslova, a prema van očituju kao zastupanje.³³

Kada društvo ima samo jednog dioničara tada dioničar zastupa društvo u sklapanju posla s njim samim. Bez obzira na broj članova uprave (jednog ili više članova) dioničar može zastupati društvo jedino ukoliko ima ovlast društva. Zastupajući društvo u tom slučaju jedini dioničar mora pravni posao sklopiti u pismenom obliku ili o tome mora sastaviti ispravu s tekstom onog što je dogovoreno.

Ako se uprava sastoji od više osoba, a statutom se ne predvidi drugačije, ona može zastupati društvo samo ako članovi djeluju skupno. U skupnom zastupanju sudjeluje i prokurist. Za očitovanje volje društva prijeko potrebno je da volju očituje svaki član uprave.³⁴

Statutom ili odlukom nadzornog odbora, ako je nadzorni odbor za to ovlašten statutom može se odrediti i drugačiji način zastupanja društva, primjerice

- Da je za zastupanje društva ovlašten svaki član uprave samostalno

³²Barbić, J.: Pravo društava, knjiga druga, Društvo kapitala, Organizator, Zagreb, 2000, str. 365

³³ Barbić, J.: ibid. str. 365

³⁴ Petrović, S.; Ceronja, P. : Osnove prava društava – šesto dopunjeno izdanje, Sveučiliste u Zagrebu, Zagreb, 2010, str. 117

- Da su samo neki članovi uprave ovlašteni na zastupanje društva pojedinačno, a ostali po nekoliko njih skupno
- Da svaki član uprave zajedno sa prokuristom
- Po dva ili više članova skupno

Ukoliko se skupno zastupanje još više ograniči to bi predstavljalo ograničenje u odnosu na zakonske odredbe o skupnom zastupanju. Tako npr. ne može odrediti da uprava u nekim poslovima društvo uopće ne bi mogla zastupati ili da bi mogla zastupati društvo samo zajedno sa prokuristom.³⁵

³⁵Petrović.S.;Ceronja.P. : Osnove prava društava-šesto dopunjeno izdanje,Sveučiliste u Zagrebu, Zagreb,2010,str.118

8. Položaj uprave i dioničara u postupku preuzimanja

Dođe li do neprijateljskog preuzimanja dioničkog društva moguća je smjena neefikasne uprave društva i imenovanje nove uprave. Prijetnja od neprijateljskog preuzimanja potiče članove uprava u drugim dioničkim društvima na vođenje poslova i zastupanje društva u skladu s interesima dioničara. Preuzimanjem dioničkog društva od novog većinskog dioničara bitno se mijenja položaj manjinskih dioničara i okolnosti koje su postojale u trenutku kada su oni stekli dionice.³⁶

Kod neprijateljskog preuzimanja uprava nema vremena poduzeti protupreuzimateljske mjere jer potencijalni kupci društva daju javnu ponudu za otkup dionica bez prethodnog upozorenja ili dogovora sa društvom. Uprava društva u slučaju neprijateljskog preuzimanja može poduzeti određene mjere obrane.

Protupreuzimateljske mjere djeluju protivno interesima dioničara ciljnog društva. Uprava društva može poduzimati protupreuzimateljske mjere kako bi došlo do porasta cijene dionica ciljnog društva u ponudi za preuzimanje i na taj način ostvaruju interese dioničara.

Postoje dvije protupreuzimateljske mjere. Ako se protupreuzimateljska mjera promatra sa stajališta uprave društva. One poduzimaju od strane neefikasnih članova uprave društva, kako bi očuvali svoj položaj i time smanjili mogućnost uspješnog okončanja postupka preuzimanja društva.³⁷

Članovi uprave ciljnog društva mogu spriječiti prodaju dionica njihovim povlačenjem s burze, smanjenjem njihove vrijednosti, izdavanjem novih dionica ili opcija za kupnju dionica, sniženjem temeljnog kapitala društva, uzimanjem velikih zajmova, rasprodajom obiteljskog srebra, primjenom tzv. otrovnih pilula.

Ukoliko dođe do uspješnog preuzimanja dioničkog društva to može dovesti do porasta cijene dionica koje će ostvariti dioničari nakon prihvaćanja ponude. Istodobno se ugrožava položaj i sigurnost članova uprave društva.

³⁶ Jurić. D.; Zubović. A.: Protupreuzimateljske mjere i položaj uprave ciljanog društva u postupku preuzimanja dioničkog društva, Znanstveni članak, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, 294/295

³⁷ Jurić. D.; Zubović. A.:ibid.str.295

Stoga, otpor ponudi za preuzimanje može dovesti do toga da preuzimatelj povisi svoju prvotnu cijenu iz ponude za preuzimanje, kao i pojave konkurentske ponude za preuzimanje trećih preuzimatelja te se na taj način inicira aukcija.

9. Način rada uprave

Ukoliko uprava ima više članova, može se djelovati samo ako se jednoglasno dogovore svi članovi uprave. Nije propisano zakonom na koji način se jednoglasno moraju dogovoriti članovi uprave.

Članovi uprave mogu donositi odluke telefonski, usmeno ili na neki drugi način kojim se može očitavati volja. Izražavanje suglasnosti mora prispjeti ostalim članovima da bi bilo valjano. Suglasnost se ne može donijeti za buduće radnje koje nisu predvidive. Članovi uprave dužni su nadzirati sve što se radi u dioničkom društvu, odnosno sva područja poslovanja koja su stavljena pod nadzor drugog člana. Članovi su se društva dužni obavještavati o poduzetim radnjama u društvu. Uprava može svoje odluke donositi većinom glasova ukoliko se tako odredi. Također, odluka se može donijeti ukoliko nisu prisutni svi članovi uprave u slučaju da prisustvuje broj članova koji čini većinu.

9.1.Poslovnik rada uprave

Poslovnik o radu uprave nije obavezan.³⁸ Uprava može donijeti odluku o pravljenu poslovnika o radu uprave ako statutom nije stavljeno u nadležnost nadzornog odbora ili ako ga taj odbor bez obzira na odredbe statuta sam donese. Uprava može donijeti odluku o nastanku poslovnika tek ukoliko nadzorni odbor ne iskoristi to prvo koje mu pripada po zakonu a može se dodijeliti i statutom.

Dopušteno je u statutu predvidjeti da uprava može donijeti poslovnik o svome radu samo uz suglasnost nadzornog odbora.³⁹ Nadležnost uprave u tome je tek supsidijarna. Stoga je nadležnost nadzornog odbora pritom određena prisilnim propisom da se statutom ne bi moglo predvidjeti da je za to umjesto nadzornog odbora nadležna uprava.⁴⁰

Poslovnik mora biti u pisanom obliku. Odluka uprave o poslovniku mora se donijeti jednoglasno.⁴¹

³⁸ Barbić, J.: Pravo društava, knjiga druga, Društvo kapitala, Organizator, Zagreb, 2005, str.474

³⁹ Versić Marušić .V.: Uprava dioničkog društva, Pravo u gospodarstvu, str.207

⁴⁰ Barbić, J. ibid. str.475

⁴¹ Versić Marušić. V.: ibid. str.207/208

Poslovnik ne moraju potpisati svi članovi uprave iako se odluka o njegovom donošenju donosi jednoglasno. Ako odluku o poslovniku donese nadzorni odbor, to se mora navesti u zapisniku sjednice tog organa na kojoj je poslovnik donesen.

Poslovníkom se uređuju unutrašnja pravila rada uprave, npr. način vođenja sjednica, pravila o zastupanju, način obavještanja, stvaranje odbora i povjerenstva i sl. Za izmjene i dopune poslovnika potrebna je jednoglasna odluka članova uprave. Poslovník vrijedi i za člana uprave koji je imenovan nakon podnošenja poslovnika. Poslovník vrijedi sve dok se ne ukine ili izmjeni.

10. Dužna pozornost i odgovornost članova uprave

Člankom 252. Zakona o trgovačkim društvima se definira da članovi uprave moraju voditi poslove društva s pozornošću urednog i svjesnog gospodarstvenika i čuvati poslovnu tajnu društva. Ovaj se članak odnosi pojedinačno na članove uprave, a ne upravu kao cjelinu.

Način vrednovanja pozornosti je način kojim voditelj poduzeća, (direktor) svjestan svoje dužnosti, gospodari tuđim sredstvima i to na način koji bi to činila osoba kojoj je povjerena briga o tuđim imovinskim interesima. To je objektivna prosječna mjera ponašanja u struci.

O kakvoj se pozornosti radi ovisi o vrsti i veličini poduzeća. Član uprave mora imati potrebne kvalifikacije za obavljanje poslova koji mu je dodijeljen i ne može se opravdati time što ga je unatoč nepostojanju takvih kvalifikacija, nadzorni odbor imenovao. U slučaju neadekvatnog izbora došla bi u obzir odgovornost članova nadzornog odbora prema.⁴²

Zakon u čl. 252 str.1 posebno spominje dužnost čuvanja poslovne tajne društva, iako bi dužnost čuvanja poslovne tajne proizlazila već iz samog zahtjeva za primjenom pozornosti urednog i svjesnog gospodarstvenika. Time se u zakonu ističe važnost čuvanja poslovne tajne.⁴³

⁴² Versić Marušić .V:Uprava dioničkog društva, Pravo u gospodarstvu, str.208

⁴³ Versić Marušić .V:ibid.str.208

11.Zaključak

Obvezni su organi dioničkog društva uprava, glavna skupština i nadzorni odbor. Ovaj se rad posvetio definiranju i analiziranju tijela uprave kao glavnoga i obaveznoga čimbenika u radu dioničkoga društva. Njezina je važnost upravo u tom što joj je Zakonom propisana obaveza vođenja i zastupanja društva. Stoga, društvo ne može ni postojati bez uprave. Ona vodi cjelokupno poslovanje društva na vlastitu odgovornost.

Rad se nadalje posvetio članovima uprave, njihovim dužnostima, imenovanjem i isključivanjem iz društva. Može se, ali i ne mora sastojati od više osoba. Njezin se sastav određuje statutom. Predsjednik je glavni predstavnik uprave ukoliko ona broji više od jednoga člana. Njega bira nadzorni odbor, a njegova je dužnost vođenje glavnih poslova, odnosno saziv sjednica i vođenje dnevnih poslova.

Članovi uprave dužni su nadzirati sve što se radi u dioničkom društvu, nadzirati te obavještavati druge o svim poduzetim radnjama koje su vezane uz društvo. Svoje odluke uprava donosi većinom glasova. Na više se načina može prestati biti članom društva. Neki su od njih istek trajanja mandata, opoziv imenovanja, ostavka člana uprave, sporazum o prestanku članstva u upravi, smrt člana uprave i drugi. Članovi uprave dužni su nadzirati sve što se radi u dioničkom društvu, odnosno sva područja poslovanja koja su stavljena pod nadzor drugog člana. Članovi su se društva dužni obavještavati o poduzetim radnjama u društvu.

Uprava može svoje odluke donositi većinom glasova ukoliko se tako odredi. Dođe li do neprijateljskog preuzimanja dioničkog društva moguća je smjena neefikasne uprave društva i imenovanje nove uprave. Prijetnja od neprijateljskog preuzimanja potiče članove uprava u drugim dioničkim društvima na vođenje poslova i zastupanje društva u skladu s interesima dioničara. Uprava može donijeti odluku o pravljenu poslovnika o radu uprave ako statutom nije stavljeno u nadležnost nadzornog odbora ili ako ga taj odbor bez obzira na odredbe statuta sam donese. Poslovníkom se uređuju unutrašnja pravila rada uprave, npr. način vođenja sjednica, pravila o zastupanju, način obavještavanja, stvaranje odbora i povjerenstva i sl.

Literatura:

Knjige:

1. Barbić, J., *Pravo društava (knjiga druga), Društvo kapitala*, Organizator, Zagreb, 2005.
2. Petrović, S.; Ceronja, P., *Osnove prava društava - šesto dopunjeno izdanje*, Sveučiliste u Zagrebu, Zagreb, 2010.
3. Barbić, J., et al., *Korporativno upravljanje: osnove dobre prakse vođenja društva kapitala*
4. Brčić, G., *Trgovačko pravo: pravo društava, osnove imovinskog i obveznog prava, ugovori*
5. Versić Marušić, V., *Uprava dioničkog društva, pravo u gospodarstvu*, vol. 35, 3-4, 1995, 193-214.
6. Gorenc, V., *Osnove statusnog i ugovornog trgovačkog prava*, Zagreb, 2005.
7. Horak, H.; Dumančić, K.; Preloznjak, B.; Safranko, Z., *Uvod u trgovačko pravo, HDK i partneri j.t.d.*, Zagreb, EFZG.
8. Jurić, D.; Zubović, A., *Protupreuzimateljske mjere i položaj uprave ciljanog društva u postupku preuzimanja dioničkog društva*, znanstveni članak, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci.

Izvori na internetu :

1. Poslovni forum Hr, Dioničko društvo :
http://www.poslovniforum.hr/info/dionicko_drustvo_1.asp
2. Barbić, J., <http://zbornik.pravo.hr/download/repository/Barbic.pdf>
3. Buljan, V., sutkinja VTSRH; Pravo društava, Upravljanje trgovačkim društvima,
<http://www.vsrh.hr/EasyWeb.asp?pcpid=579>

Pravilnik/zakon:

1. Zakon o trgovačkim društvima : <http://www.zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgovalnim-društvima>